

CHOPIN
UNIVERSITY PRESS

MAŁGORZATA
TRZASKALIK-WYRWA

ORGANY
MIASTA
SIEDLCE

ORGANY | ORGAN

PIPE ORGANS OF

THE TOWN

OF SIEDLCE

© Chopin University Press, UMFC CD 106 | 2018

Nagranie zrealizowano w 2017 roku w Siedlcach; szczegółowe informacje znajdują się przy tytułach poszczególnych utworów. W nagraniu uwzględniono odzwierciedlenie różnic w akustyce pomieszczeń oraz w poziomie głośności poszczególnych instrumentów.

Recorded in 2017 in Siedlce; for detailed information on the individual titles – see below. The recording takes into consideration illustrating differences in room acoustics and volume levels of various instruments.

Realizacja nagrania, montaż, mastering: | Sound engineering, editing, mastering:

Franciszek Kozłowski UCHOSTUDIO

Redakcja: | Editor:

Olga Gorczyca-Popławska

Tłumaczenie tekstów: | English translations:

Anna Wasilewska, Małgorzata Trzaskalik-Wyrwa (s. | p. 24–31)

Opracowanie graficzne, skład: | Graphic design, typesetting:

Zerkaj Studio

Zdjęcia: | Photos:

Małgorzata Trzaskalik-Wyrwa, Adam Mioduszewski (s. | p. 20–21)

Redaktor wydawca: | Editor & production supervisor:

Emilia Dudkiewicz

Produkcja: | Production:

The Fryderyk Chopin University of Music, Chopin University Press, Okólnik 2 St., 00-368 Warsaw, Poland
www.chopinup.pl, e-mail: chopinupcd@chopin.edu.pl

Wszystkie prawa autorskie i prawa producenta do nagranych utworów zastrzeżone. Kopiowanie, wynajmowanie, wypożyczanie, wykorzystywanie tego nośnika do publicznych odtworzeń i nadań RTV bez zezwolenia zabronione. | All rights of the authors and producers of the recorded works reserved. Any unauthorized copying, hiring, lending, public performance and broadcasting on radio and television of this CD is prohibited

Dofinansowano ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyzszego
Co-financed by the Ministry of Science and Higher Education

Patronat: | Patronage:

Dom Biskupa Siedleckiego
The Seat of the Bishop of Siedlce

JOHANN SEBASTIAN BACH 1685–1750

Koncert F-dur BWV 978

na podstawie *Koncertu G-dur* na skrzypce solo i orkiestrę op. 3 nr 3 RV 310 Antonio Vivaldiego
Concerto in F BWV 978 after Violin Concerto in G major Op. 3 No. 3 RV 310 by Vivaldi

1	Allegro	2:41
2	Largo	2:12
3	Allegro	2:44

Kościół św. Stanisława
St Stanislaw's Church

JOHANN SEBASTIAN BACH 1685–1750

4	<i>Liebster Jesu, wir sind hier</i>
BWV 731 | 2:03 |
|---|--|------|

Kaplica pw. Podwyższenia Krzyża Świętego
The Chapel of the Elevated Holy Cross

WARSZAWSKA TABULATURA ORGANOWA XVII w.
The Warsaw Organ Tabulature (17th century)

5	<i>Canzona primi toni</i>	1:33

REKOPIS Z KLASZTORU SIÓSTR KLARYSEK
W STARYM SĄCZU i Manuscript
of the Order of Saint Clare in Stary Sącz

6	<i>Aria 50</i>	1:35
7	<i>Sub Elevatione</i>	1:59

**Katedra pw. Niepokalanego Poczęcia NMP
w Siedlcach (organy w prezbiterium)**
Immaculate Conception of Virgin Mary's
Cathedral in Siedlce (the organ in the choir)

DIETRICH BUXTEHUDE c. 1637–1707

8	<i>Preludium, fuga i ciaconna C-dur</i>
BuxWV 137 <i>Prelude, fugue</i>
<i>and ciaconna C major</i> BuxWV 137 | 5:20 |
|---|---|------|

WŁADYSŁAW ŻELEŃSKI 1837–1921

9	<i>Preludium G</i> op. 38 nr 17
<i>Prelude G Op. 38 No. 17</i> | 2:24 |
|---|---|------|

LÉON BOËLLMANN 1862–1897

10	<i>Sortie in G</i> z cyklu <i>Heures mystiques</i>
op. 30 nr 2 <i>Sortie in G</i> from the cycle
<i>Heures Mystiques</i> Op. 30 No. 2 | 3:15 |
|----|---|------|

Sala koncertowa Uniwersytetu
Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach
Concert hall of the Siedlce University
of Natural Sciences and Humanities

CÉSAR FRANCK 1822–1890

11	<i>Preludium, fuga i wariacje</i> op. 18
<i>Prélude, Fugue et Variation Op. 18</i> | 10:50 |
|----|---|-------|

WOLFGANG AMADEUSZ MOZART 1756–1791

- 12 *Adagio z Sonaty fortepianowej F-dur* 4:25
KV 332 | *Adagio from Piano Sonata*
F major KV 332

**Sala dydaktyczna nr 338 Zespołu Szkół
Muzycznych w Siedlcach** | Didactic room
No. 338 of the Primary and Secondary
Music School in Siedlce

JOHANN PACHELBEL 1653–1706

- 13 *Chaconne in f* 7:53

**Sala koncertowa Zespołu Szkół Muzycznych
w Siedlcach** | Concert hall of the Primary
and Secondary Music School in Siedlce

GIROLAMO FRESCOBALDI 1583–1643

Fiori musicali op. 12: *Messa della Domenica*
(wybór | selection)

- 14 *Toccata avanti la Messa* 1:13
15 *Canzon doppo l'epistola* 2:20
16 *Toccata cromatica per l'Elevazione* 4:38

DOMENICO ZIPOLI 1688–1726

- 17 *Pastorale* 3:32

PADRE DAVIDE DA BERGAMO 1791–1863

- 18 *Suonatina* 4:36

JACQUES BOYVIN 1649–1706

Suite du premier ton (wybór | selection)

- 19 *Prelude grave* 1:35
20 *Recit tendre* 2:19
21 *Fugue grave* 1:19

FRANCISCO CORREA DE ARAUXO 1584–1654

- 22 *Tiento de medio registro de dos tipos
de segundo tono* 5:01

ANTONIO DE CABEZÓN 1510–1566

- 23 *Pavana con su Glosa* 2:36

JOHANN PACHELBEL 1653–1706

- 24 *Toccata in g* 1:34

total time 79:47

MAŁGORZATA TRZASKALIK-WYRWA
ORGANY | ORGAN

MARK CAUDLE WIOŁONCZELA | CELLO 2
MAREK TOPOROWSKI KLAWESYN | HARPSICHOORD 2

N

ajstarsze przekazy dotyczące Siedlec pochodzą ze średniowiecza, a dokładnie z 1448 r. Wkład w rozwój tej miejscowości, której prawa miejskie nadano w 1547 r., wnosiły kolejno rody: Siedleckich, Czartoryskich i Ogińskich. Na polu działalności artystycznej miasto wiele zawdzięcza Aleksandrze Ogińskiej, jednak kulturę muzyczną Siedlec konstituuje dopiero w 1954 r. Konstanty Domagała – założyciel Społecznego Ogniska Muzycznego.

Do 2000 r. w Siedlcach znajdowało się czworo umiarkowanie sprawnych organów, ale próbę gry artystycznej podejmowano jedynie na dwóch instrumentach – ulokowanych w siedleckiej katedrze oraz w kościele Świętego Stanisława. Oba były jednak niedoskonałe – ich stan techniczny nie pozwalał na pełne wykorzystanie możliwości brzmieniowych. W kaplicy pw. Podwyższenia Krzyża Świętego (Ogińskiej) znajdował się wówczas jedyny instrument mechaniczny, niestety niedziałający.

Na początku 2018 r. Siedlce mogły się już jednak poszczycić 11 (odmiennymi stylistycznie) grającymi organami, znajdującymi się we wnętrzach sakralnych, instytucjach kościelnych i placówkach edukacyjnych. Niniejsza płyta stanowi muzyczną wizytówkę miasta, jest zaproszeniem do odkrywania w brzmieniu siedleckich organów odmiennych krain stylistycznych oraz świadectwem determinacji osób, którym nie było obojętne oddanie należnego miejsca zarówno muzyce organowej, jak i siedleckiemu instrumentarium.

Płyte otwiera *Koncert F-dur* BWV 978 Jana Sebastiana Bacha (z *16 Koncerte nach verschiedenen Meister*). Wzorem bachowskiego opracowania był *Koncert skrzypcowy G-dur* RV 310 Antonia Vivaldiego. Skrzypcowe dzieło Vivaldiego, zwanego Rudym Księdzem, kompozytor opracował na instrument klawiszowy

The first records concerning Siedlce date back to the Middle Ages or, to be more exact, to 1448. Siedlce, which was awarded city rights in 1547, owes its development to several noble families: the Siedlecki, the Czartoryski and the Ogiński. Families may boast their consecutive input in the development of Siedlce. The city owes its artistic development to Aleksandra Ogińska but it was Konstanty Domagała who finally constituted its musical culture founding its Societal Music Centre only in 1954.

Till 2000 in Siedlce there were merely four relatively serviceable church organs but only two of them – one at the the Siedlce Cathedral and the other at the St Stanislav's Church – were ever used for artistic playing. However, both were imperfect and their technical condition impaired making full use of their tone capacities. The only mechanical instrument of that time, located at the empore of the Elevation of the Holly Cross Chapel was, unfortunately, out of order.

Yet, at the beginning of 2018 Siedlce could already pride itself on its eleven (stylistically varied) operating organs. They may be found in sacred interiors as well as ecclesiastical and educational institutions. This CD is a musical flagship of the city, an invitation to discover a variety of different artistic areas but also a reflection of an extreme enthusiasm and dedication of those who aimed at both: giving due respect to the music and the instrumentarium of Siedlce.

The CD is opened with *Concerto in F major*, BWV 978 by Jan Sebastian Bach from *16 Konzerte nach Verschiedenen Meister*. Bach followed his Concerto after *Violin Concerto G-dur*, RV 310 by Vivaldi. The violin piece by Vivaldi, who was nicknamed the Red-headed Prince, was transcribed for a keyboard instrument (harpisichord, piano) and on the CD it is recorded on the jewel of the crown of

(klawesyn, fortepian), a na płycie zarejestrowano je na perle siedleckiego instrumentarium – organach Joachima Wagnera wybudowanych w latach 1744–1745. Zanim organy trafiły do siedziby biskupa siedleckiego, przez blisko 200 lat znajdowały się kolejno w kościele Świętego Benona w Warszawie (do 1807 r.) i w kościele parafialnym w Pruszynej (1824–1968); w 1968 r. przeniesiono je na kościelny strych, gdzie do 2002 r. pozostały nieużywane i zakurzone. Instrument jest wyjątkowy, ponieważ pochodzi z warsztatu czołowego organmistrza brandenburskiego z czasów Jana Sebastiana Bacha i jako jedyny z zachowanych w Europie instrumentów wykorzystuje mechanizm z systemem podwójnej transmisji (*Doppeltransmissionsladen*), o czym szerzej wspomina demonstrująca organy Małgorzata Trzaskalik-Wyrwa. Mimo że organy Wagnera znajdowały się w warszawskim kościele Świętego Benona, prawdopodobne jest stanowisko badaczy, że zaplanowano je jako instrument do świeckiego wnętrza lub do kaplicy zamkowej. Wolf Bergelt zauważa menzurę klawiatury mniejszą niż w innych instrumentach tego samego budowniczego oraz dostosowanie wielkości szafy organowej do niewysokiego pomieszczenia. Instrument ma dwie dzielone klawiatury bez pedału, jakby dedykowane do nieorganowej muzyki klawiszowej, sześć i pół rejestru, mechaniczną trakturę gry. Kameralne założenia organów Wagnera korespondują z zaproponowanym na płycie włączeniem w cz. II koncertu (*Largo*) instrumentalistów – wiolonczeli (Mark Caudle) i klawesynu (Marek Toporowski).

Opracowanie chorałowe *Liebster Jesu, wir sind hier* (*Najukochańszy Jezu, jesteśmy tutaj*) BWV 731 Johanna Sebastiana Bacha zarejestrowano na organach z najstarszego siedleckiego kościoła Świętego Stanisława (parafię Świętego Stanisława Biskupa i Męczennika erygowano w 1532 r.). Dzieje tego instrumentu

the Siedlce instrumentarium – an organ built by Joachim Wagner between 1744 and 1745. Prior to finally ending up at the seat of the Bishop of Siedlce, the organ was transferred and for almost two hundred years stayed at St Benon Church in Warsaw (to 1807) and then a parish church in Pruszyn (1824–1968). In 1968 the organ was stored at the church attic, where it remained unused and dusty until 2002. The instrument is unique as it was built by the leading Brandenburg organ masters of the time of J.S. Bach and, as the only surviving instrument in Europe, uses the mechanism of double transmission (*Doppeltransmissionladen*). Małgorzata Trzaskalik-Wyrwa elaborates on that in the presentation of the instrument. Even though the Wagner organ could be found in St Benon's Church in Warsaw, a researchers' claim that it was originally designed for a secular interior or a castle chapel, is very likely to be true. Wolf Bergelt draws attention to the fact that the keyboard measure is smaller than that of other instruments by the same builders as well as to the fact that the size of the organ chest was adjusted to a lower ceiling interior. The instrument has two shared keyboards without a pedal, as if it were dedicated to non-organ keyboard music, a six and a half stop and a mechanical action. The inclusion of instrumentalists in the second part of the concerto (*Largo*) corresponds with the chamber character of the Wagner organ. A cello (Mark Claude) and a harpsichord (Marek Toporowski) can be heard in it.

The chorale piece of *Liebster Jesu, wir sind hier* (Dearest Jesus, Here We Are) by J.S. Bach was registered on the organ from St Stanisław's Church, the oldest church in Siedlce. (The parish of St Stanisław's, the Bishop and Martyr, was erigated in 1532). The instrument had a stormy history and, just as its carers

były burzliwe, wraz z firmami sprawującymi nad nim opiekę zmieniał się jego kształt brzmieniowy. W 1917 r. organy zostały zniszczone przez wojska niemieckie – żołnierze rozkradli piszczałki. Ich odtworzenia podjęła się w latach dwudziestych XX w. firma Dominika Biernackiego. W 1970 r. stary instrument zastąpiono nowymi (wbudowanymi w zabytkową szafę) organami Włodzimierza Truszczyńskiego z Warszawy (22 głosy, dwa manualy z pedalem, traktura elektrycznopneumatyczna). Dziś to właśnie ten instrument wykorzystuje się w codziennej praktyce liturgicznej. Jego estetyka brzmieniowa koresponduje z literaturą komponowaną do wykorzystania podczas nabożeństw. Niezmiennie, podobnie jak słowa chorału, organy w bachowskim opracowaniu *cantus firmus* zdają się śpiewać: *Najukochańszy Jezu, jesteśmy tutaj*.

We wzniesionej w 1791 r. kaplicy pw. Podwyższenia Krzyża Świętego (Ogńskiej) pierwotnie nie zaprojektowano chóru muzycznego. Dopiero przy przebudowie kaplicy na przełomie XVIII i XIX w. na niewielkiej emporze wybudowano organy. Kompleksowe prace konserwatorskie ośmiogłosowego pozytywwu przeprowadził Marian Leśniczuk z Korczewa w latach 2007–2009. Jest to jedyny siedlecki instrument z tzw. krótką oktawą (niepełna najniższa oktawa, składająca się niemal wyłącznie z dźwięków diatonicznych uruchamianych czarnymi klawiszami, stosowana w starym instrumentarium głównie z pobudek ekonomicznych – oszczędność związana z zaniechaniem inwestowania w drogie i nieużywane piszczałki chromatyczne najniższego rejestru). Zarejestrowane na płycie dźwiękowe próbki brzmienia tego instrumentu sięgają do literatury rodzimej – *Warszawskiej Tabulatury Organowej – Canzona primi toni (in d)* i *Rękopisu z klasztoru siostr klarysek w Starym Sączu z 1768 r. – Aria 50* oraz *Sub Elevatione (Na podniesienie)*.

so did its sound properties change over the years. In 1917 the organ was destroyed by the German army when some soldiers looted its pipes. The Dominik Biernacki workshop undertook recreating the pipes in the twenties of the twentieth century. In 1970 the old instrument was replaced by a new organ (in historical organ-case) by Włodzimirz Truszczyński from Warsaw (22 stops, two keyboards with a pedal, electropneumatic action). Today it is this very instrument which is used in everyday liturgies. Its tone aesthetics corresponds with literature composed for church services. Invariably, just as the lyrics of the chorale, so does the organ in Bach's *cantus firmus* piece seem to sing: *Dearest Jesus, here we are*.

Originally, no organ gallery was designed for The (Ogińska) Chapel of the Elevated Holy Cross. It was only at the turn of the eighteenth and nineteenth centuries, that an organ was built into a small empore of the chapel. Complex conservation works of the eight-voice positive were conducted by Marian Leśniczuk from Korczew between 2007 and 2009. It is the only organ in Siedlec with the so-called short octave – an incomplete lower octave consisting almost solely of diatonic sounds played by black keys and used in the old instrumentarium mainly for economic reasons as it enabled savings on investing in expensive but rarely used chromatic pipes of the lowest register. The presented tone samples of the instrument make use of our home literature – *Warsaw Organ Tablature Canzonea primi toni (in d)* and *Manuscript from the Order of Poor Clares Convent in Stry Sącz* from 1768 *Aria 50* and *Sub Elevatione*.

The manuscript of *The Warsaw Organ Tablature* dating back to the 17th century (ca. 1660–1680), which belonged to the National Library collection, got

Pochodzący z XVII w. rękopis *Warszawskiej Tabulatury Organowej* (ok. 1660–1680), należący do zbiorów Biblioteki Narodowej, spłonął w pożarze Pałacu Rzeczypospolitej w 1944 r. Przedtem jednak (w latach 20.) polski muzykolog Adolf Chybiński odpisał niemal całą zawartość tabulatury. W 1953 r. jeden z jego magistrantów na Uniwersytecie Poznańskim, Czesław Sikorski, podjął się powtórnego odpisu z transkrypcji Chybińskiego 71 spośród 94 utworów. W 1983 r. wdowa po Czesławie Sikorskim odsprzedała rękopis męża do publikacji. W *Warszawskiej Tabulaturze Organowej* znajdują się utwory czysto instrumentalne (toccaty, fugi, preludia, capriccia, canzony) oraz pieśni religijne z polskimi tekstami.

Siostry klaryski uczyniły ze śpiewu i muzyki element swojego powołania i misji zakonnego życia. Kontynuowały w ten sposób idee Świętej Klary – założycielki zgromadzenia. Sama muzyka towarzyszyła im zarówno podczas mszy świętej i brewiarza, jak i w chwilach oderwanych od liturgii. Klasztor w Starym Sączu skrywał wiele muzycznych tajemnic, ale najznamienitszego odkrycia dokonał tam w 1970 r. Mirosław Perz, który rozpoznał w starsządeckich zapisach ślady stylu charakteryzującego paryską szkołę Notre-Dame. Znamienne, że podczas rekonstrukcji wiatrownicy pozytywu z siedleckiej kaplicy Ogińskich odnaleziono fragmenty zapisów nutowych, wśród nich *Arię* w tonacji C na dwa głosy żeńskie i proste instrumentalne *continuo* budzące zrozumiałe skojarzenie ze starsządeckim repertuarem.

Organy w prezbiterium siedleckiej Katedry pw. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny rozbrzmiewają dźwiękami różnych epok. Od 2005 r. ten instrument zastępuje wyłączone z użycia organy główne wybudowane przez Dominika Biernackiego, które w 2017 r. oddano do renowacji firmie

destroyed in the fire of the Palace of the Republic of Poland in 1944. Fortunately, prior to that, in the twenties of the twentieth century, a Polish musicologist Adolf Chybiński re-wrote almost all the content of the tabulature. In 1953 Czesław Sikorski, one of his students who was writing his master's thesis at the University of Poznań, undertook a task of copying 71 of the 94 pieces from Chybiński's manuscript. In 1983 Czesław Sikorski's widow sold her late husband's manuscript for publication. *The Warsaw Organ Tabulature* contains purely instrumental; pieces (toccatas, fugues, preludes, capriccios, canzonas) as well as religious songs with Polish lyrics.

For Sisters of Saint Clare singing and music became a characteristic element of their vocation and order. Thus they continued the ideas of Saint Clare, the founder of their order. Music accompanied them during the Holy Mass and breviary as well as at other times, not connected with liturgy. The convent in Stary Sącz held a lot of musical mysteries but the most eminent discovery was made in 1970 by Mirosław Perz. Among the manuscripts of Stary Sącz he recognized some traces of the style characteristic of the Parisian Notre-Dame school. It is worth noting that during the reconstruction of the wind raising device of the positive from the Siedlce Ogińskis' chapel, what was found among the fragments of music manuscripts was an *Aria in C* for two female voices and a simple instrumental continuo, which can be easily associated with the repertory of Stary Sącz.

The organ in the presbyterian section of the Immaculate Conception of Virgin Mary Cathedral in Siedlce plays music from a variety of different periods. In 2005 the instrument replaces the main organ built by Dominik Biernacki. In

organistrzowskiej Michała Klepackiego. Organy w prezbiterium są osobliwe – bez prospektu, dźwięk wychodzi do wnętrza świątyni przez okienne wykroje. Ich walory brzmieniowe zaprezentowano w dziełach Dietricha Buxtehudego, przedstawiciela północnoniemieckiej szkoły organowej – *Preludium, fuga i ciaconna C-dur* BuxWV 137; Władysława Żeleńskiego, który przeszedł do historii głównie jako twórca zbioru *25 Preludyi dwu, trzy i czterogłosowych na organ lub fisharmonikę do użytku organistów i kształcącej się młodzieży – Preludium G* op. 38 nr 17; oraz Léona Boëllmanna, twórcy związanego z francuską romantyczną szkołą organową – *Sortie in G* z cyklu *Heures mystiques* op. 30.

W kręgu francuskiej muzyki organowej pozostaje dzieło nestora francuskiej symfonicznej szkoły organowej – Césara Francka. Jego *Prelude, Fugue et Variation* op. 18 – chociaż sięga do klasycznych gatunków – było pisane na specyficzny typ organów, zaproponowany przez Aristide'a Cavaillé-Colla (tzw. symfoniczny), który różni się w założeniach konstrukcyjnych i brzmieniowych od instrumentów minionych epok. Do nagrania tego utworu Małgorzata Trzaskalik-Wyrwa wybrała instrument zbudowany w 2012 r. przez Zakłady Organowe Zych z Wołomina dla siedleckiego Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego. Te 13-głosowe organy korespondują bowiem brzmieniowo z małymi historycznymi organami Aristide'a Cavaillé-Colla (mierzalca piszczałek, intonacja wstępująca, szafa ekspresyjna) i same w sobie stanowią replikę małych francuskich romantycznych organów symfonicznych. Przewrotnie do muzycznej ilustracji tego instrumentu artystka wybrała również transkrypcję cz. II (*Adagio*) *Sonaty fortepianowej F-dur* KV 332 Wolfganga Amadeusza Mozarta. Uzyskany efekt brzmieniowy rodzi skojarzenia z organami

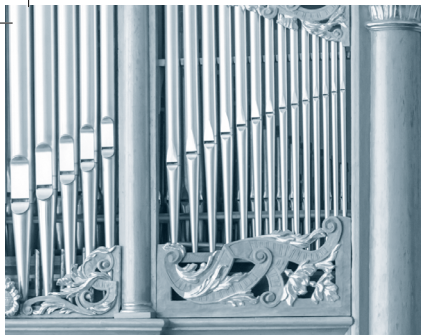
2017 Michal Klepacki's organmaster workshop started renovation of the latter. The organ at the chancel is unique – there is no prospect; the sound goes into the interior of the Cathedral through window openings. The tone of the instrument is presented in pieces by: Dietrich Buxtehude, a representative of the Northern Germany organ school – *Prelude, fugue and ciaonna C major*, BuxWV 137; Władysław Żeleński who went down in history for his collection of *25 Preludes for Two, Three or Four voices for an Organ or Fisharmonica Designed for Organ Players and Young People Studying Music – Prelude* GOp. 38 No. 17; and Léon Boëllmann, a composer connected with the French romantic organ school – *Sortie in G* from the *Heures Mystiques* Op. 30 series.

French organ music is represented by Cesar Frank, a doyen of French symphonic organ school. Even though his *Prelude, Fugue et Variation* Op. 18 uses classical genres, it was written for a specific (so-called 'symphonic') type of organ suggested by Aristide Cavaillé-Colle. The tone and construction of this kind of organ differs from other instruments of foregone periods. To record that piece Małgorzata Trzaskalik-Wyrwa chose an instrument built in Wołomin in 2012 for the Science and Humanstics University of Siedlce by the Zych Organ Firm. The tone of this 13-voice organ corresponds with a small historical organ by Aristide Cavaillé-Colle (menzuration of the pipes, rising intonation, expressive chest). The organ itself is a replica of a small French romantic symphonic organ. To tease, for the musical illustration of the instrument the artist chose Part II of (*Adagio*) of *The Piano Sonata F major*, KV 332 by Wolfgang Amadeus Mozart. The tone effect brings about associations with a mechanical organ including, the much liked by classical composers, flute clocks.

mechanicznymi, w tym niezwykle lubianymi przez klasyków zegarami fletowymi.

Płytkę zamykają prezentacje dwóch instrumentów znajdujących się w siedleckim Zespole Szkół Muzycznych (Państwowej Szkole Muzycznej I i II stopnia). Na organach wybudowanych w 1997 r. przez firmę Bernharda Simona (w Siedlcach od 2012 r.) artystka interpretuje śpiewną, a przez to uroczą muzycznie, *Chaconne in f* Johanna Pachelbela, opartą na figurze harmonicznego ostinato. Prawdziwą uczcę dla ucha stanowią jednak zapisy repertuaru powstałego w różnych ośrodkach geograficznych (Włochy – Girolamo Frescobaldi, Domenico Zipoli, Padre Davide da Bergamo; Francja – Jacques Boyvin; Hiszpania – Francisco Correa de Arauxo, Antonio de Cabezón; południowoniemiecka szkoła organowa – Johann Pachelbel), odegranego na osobliwym instrumencie wybudowanym w latach 1996–2001 (w Siedlcach od 2015 r.) przez włoskiego budowniczego Barthelemeya Fromentellego z Werony. Dyspozycję instrumentu zaprojektował Hadrien Jourdan, który wzbogacił brzmienie właściwego dla instrumentów włoskiego renesansu o hiszpańskie trąbki i kornety, niemieckie flety i francuskie *cromorne*. Znamienne dla tego instrumentu jest mezotoniczna temperacja (dziesięć czystych tercji) oraz dzielone klawisze *gis/as* i *dis/es* w wybranych oktawach manualu i pedału. Efekt dźwiękowy okazuje się niezwykle!

The CD ends with a presentation of the two instruments which can be found in the Complex of Music Schools (the Primary and Secondary Music School) in Siedlce. Playing the organ which was built in 1997 by the organ maker Bernhard

Simon and which can be found in Siedlce since 2012, the artist interprets a charming and melodious *Chaconne in f* by Johann Pachelbel, based on a figure of harmonic ostinato. Yet, it is the repertory created in different geographical centres (Italy – Girolamo Frescobaldi, Domenico Zipoli, Padre Davide de Bergamo; France – Jacques Boyvin; Spain – Francisco Correa de Arauxo, Antonio de Cabezon; southern Germany – Johann Pachelbel) and played on the unique instrument built between 1996 and 2001 (in Siedlce since 2015) by Bartholomey Fromentelli, an Italian from Verona, which is a real feast for the ears. The disposition of the instrument was designed by Hadrien Jourdan, who enriched the sound characteristic of Italian Renaissance instruments with Spanish trumpets and cornets, German flutes and French *cromornes*. The distinctive feature of the instrument is its meantone temperation (ten clear thirds) and shared *gis/as* and *dis/es* keys in selected octaves of the keyboard and pedal. The sound effect turns out to be amazing!

MARIUSZ WRONA

MAŁGORZATA TRZASKALIK-WYRWA

urodzona w Katowicach, ukończyła z wyróżnieniem Państwowe Liceum Muzyczne w klasie organów Moniki Dąbrowskiej. Studiowała organy pod kierunkiem Magdaleny Czajki i Juliana Gembalskiego. W 2002 r. uzyskała dyplom z wyróżnieniem w Akademii Muzycznej im. Fryderyka Chopina w Warszawie. Jest również konserwatorem-zabytkoznawcą, absolwentką Wydziału Sztuk Pięknych Uniwersytetu im. Mikołaja Kopernika w Toruniu.

Zdobywała nagrody w krajowych i międzynarodowych konkursach organowych (Wrocław 1996, Rumia 1999). Brała udział w wielu kursach i festiwalach muzyki organowej w Polsce i za granicą. Dwukrotnie była stypendystką ministra kultury w dziedzinie ochrony dóbr kultury (2003 i 2004).

Obecnie jest dyrektorem i wykładowcą Diecezjalnego Studium Muzyki Kościelnej w Siedlcach, a także członkiem Diecezjalnych Komisji ds. Muzyki Kościelnej w Siedlcach i we Wrocławiu – zajmuje się zabytkowym instrumentarium organowym. Jest również adiunktem w Katedrze Organów i Klawesynu warszawskiego Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina, gdzie prowadzi wykłady z organoznawstwa, kameralistyki organowej i gry liturgicznej. Jako prezes Stowarzyszenia PRO MUSICA ORGANA popularyzuje organy i muzykę organową. Jest dyrektorem artystycznym *Jesienno-zimowych Koncertów w Katowicach-Brynowie* (od 1999 r.), *Wieczorów Muzycznych przy Organach Wagnera w Siedlcach* (od 2011 r.) oraz *Międzynarodowych Spotkań Organowych*.

Od 2017 r. pełni również funkcję rzeczoznawcy ministra kultury w zakresie zabytkowych i współczesnych instrumentów organowych.

MAŁGORZATA TRZASKALIK-WYRWA

was born in Katowice, where she graduated with flying colours from the State Musical Secondary School in the Monika Dabrowska's organ class. Then she studied the organ under the direction of Magdalena Czajka and Julian Gembalski and in 2002 she got a degree with distinction from the Fryderyk Chopin Academy (now – University) of Music in Warsaw. Małgorzata Trzaskalik-Wyrwa is also an expert-conservator-restorer in historical treasure, a graduate from the Fine Arts Department at the Mikołaj Kopernik University in Toruń.

She has received awards at home and international organ competitions (Wrocław 1996, Rumia 1999) and has taken part in numerous courses of inter-creation and festivals of organ music both in Poland and abroad. She has also been a stipendist of the minister of culture in the field of cultural heritage (twice: in 2003 and 2004).

Currently she is a director and lecturer at the Diocesan School of Sacred Music in Siedlce as well as a member of the Diocesan Commissions for Sacred Music in Siedlce and in Wrocław, dealing with historical organ instrumentarium. She is also an assistant professor at the Fryderyk Chopin University of Music. There she delivers lectures in organ studies, organ chamber music and liturgical music. As a chairwoman of the PRO MUSICA ORGANA Association she is popularizing the organ and organ music. She has also been an artistic director of *Autumn & Winter Concerts in Katowice-Brynów* (since 1999), *Musical Evenings with The Wagner Organ in Siedlce* (since 2011) and *International Organ Meetings*.

Since 2017 she has been an expert in historical and contemporary organs for the minister of culture.

ORGANY | THE ORGANS

Organy w Domu Biskupa Siedleckiego

The organ in the seat of the Bishop of Siedlce

Budowniczy: | Organbuilder: Joachim Wagner, 1744–1745
(w Siedlcach od 2002 | in Siedlce from 2002)

Traktura mechaniczna, wiatrownica klapowa, z systemem transmisji dla 5 rejestrów i podziałem na bas i dyszkant (h/c¹) | Mechanical action, slider windchest, transmission system for 5 register and bass/discant division between h and c¹

Dyspozycja | Specification

Manual I (C–d³)

_____	Principal 8' Discant
Gedackt 8' Bass	Gedackt 8' Discant
Octav. 4' Bass	Octav. 4' Discant
Rohrflöte 4' Bass	Rohrflöte 4' Discant
Octav. 2' Bass	Octav. 2' Discant
Quint. 1 1/2'	_____
Sifflöt. 1'	Tremulant

Manual II (C–d³)

_____	Principal 8' Discant
Gedackt 8' Bass	Gedackt 8' Discant
Octav. 4' Bass	Octav. 4' Discant
Rohrflöte 4' Bass	Rohrflöte 4' Discant
Octav. 2' Bass	Octav. 2' Discant
_____	_____
_____	_____

Organy w kościele św. Stanisława

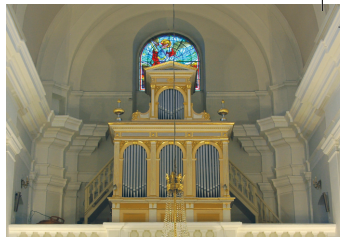
The organ in the St Stanislav's Church

Budowniczy: | Organbuilder:

Włodzimierz Truszczyński, 1970

Traktura elektropneumatyczna, wiatrownice stożkowe

Electropneumatic action, cone windchest

Dyspozycja | Specification

Manual I (C-a³)

Pryncypał 8'

Holflet 8'

Oktawa 4'

Rurflet 4'

Super-oktawa 2'

Mixtura 4 ch.

II/I, I/P, II/P

Super II/I, Sub II/I

Piano, Forte, Tutti, Crescendo

Tremolo II

Automat pedałowy | automatic pedal piano

2 wolne kombinacje | 2 free combinations

Manual II (C-a³)

Obój 8'

Bourdon 8'

Salicet 8'

Vox coelestis 8'

Pryncypał 4'

Flet szpiczasty 4'

Nasard 2²/₃'

Piccolo 2'

Tercja 2 ch.

Cymbel 3 ch.

Pedal (C-g¹)

Kontrabas 16'

Subbas 16'

Cello 8'

Fletbas 8'

Oktawbas 4'

Kornetbas 3 ch.

Organy w kaplicy pw. Podwyższenia Krzyża Świętego (Ogińskiej)

The organ in the (Ogińska) Chapel of the Elevated Holy Cross

Anonimowy pozytyw z przełomu XVIII i XIX w.

The anonymous positive organ from the turn of the 18th and 19th centuries

Traktura mechaniczna, wiatrownica klapowa

Mechanical action, slider windchest

Oryginalny zespół dwóch miechów klinowych czterofaldowych

z napędem ręcznym | The original set of two wedge-bellows

Dyspozycja | Specification

Manual C-c³ (krótka oktawa | short octave)Pryncypał 4'Portunal 4'Maior 8'Quinta 2 $\frac{2}{3}$ 'Minor 4'Octava 2'Sedecima 1'Mixtura 2 $\frac{2}{3}$ '

Organy w prezbiterium katedry siedleckiej

The organ in the choir of the Cathedral Church in Siedlce

Translokowane z kościoła sióstr franciszkanek w Au am Inn (Bawaria)

Translocated from the Franciscans church in Au am Inn (Bavaria)

Budowniczy: | Organbuilder: Franz Borgias Maerz, 1885 (14/II+P)

Rozbudowy: | Extensions: Glöckner, 1950; Glatz&Sax, 1978.

Montaż w Siedlcach: | Instalation in Siedlce: Marian Leśniczuk

Intonacja: | Fianl intonation: Pawel Ziaja, 2004

Traktura elektropneumatyczna, wiatrownice stożkowe

Electropneumatic action, cone windchest

Dyspozycja | Specification

Manuał I (C–g³)*Hauptwerk*

Prinzipal 8'

Soloflöte 8'

Gemshorn 8'

Gamba 8'

Oktave 4'

Traversflöte 4'

Nachthorn 2'

Mixture 1 $\frac{1}{3}$ ' 4 fach

Trompete 8'

Manuał II (C–g³)*Schwellwerk*

Gedackt 8'

Salicional 8'

Vox Coelestis 8'

Ital. Prinzipal 4'

Geigen Prinzipal 8'

Sesquialter 2 $\frac{2}{3}$ ' + 1 $\frac{3}{5}$ '

Obój 8'

Pedal (C–f⁴)

Subbass 16'

Violoncello 8'

Fletbass 8'

Bombarde 16'

II/I, I/P, II/P, Super I, Super II, Tremolo II
Crescendo, Freie Kombination, A.P., Tutti

**Organy w sali koncertowej Uniwersytetu Przyrodniczo-
-Humanistycznego w Siedlcach | The organ in the concert hall
of the Siedlce University of Natural Sciences and Humanities**

Budowniczy: | Organbuilder: Zakłady Organowe Zych z Wołomina, 2012

Projekt brzmieniowy: | The tone project: Ireneusz Wyrwa

Traktura mechaniczna, wiatrownice klapowe
Mechanical action, slider windchest

Dyspozycja | Specification

Manual I (C-c⁴)

Grand-orgue

Montre 8'

Burdon 8'

Flute harmonique 8'

Salicional 8'

Prestant 4'

Manual II (C-c⁴)

Récit Expressif

Cor de nuit 8'

Viole de gambe 8'

Voix celeste 8'

Flute octaviante 4'

Hautbois 8'

Trompette harm. 8'

Pédale (C-g¹)

Soubasse 16'

Basse 8'

I/P, II/P, II/I

Octaves graves II/I

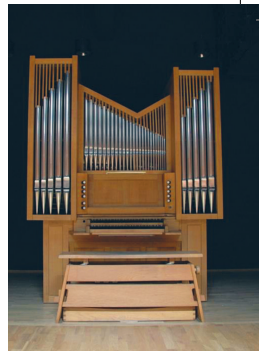
**Organy w sali dydaktycznej nr 338 Zespołu Szkół Muzycznych
w Siedlcah | The organ in the didactic room No. 338 in Primary
and Secondary Music School in Siedlce**

Budowniczy: | Organbuilder: Bernhard Simon, 1997 (Paderborn)

Montaż w Siedlcah: | Instalation in Siedlce: 2012

Traktura mechaniczna, wiatrownice klapowe
Mechanical action, slider windchest

Temperacja: | Temperament: Neidhardt, III 1724

Dyspozycja | Specification

Manual I (C-g³)

Bordun 8'

Prinzipal 4'

Waldflöte 2'

Mixtur 2 f.

Manual II (C-g³)

Holzgedackt 8'

Rohrflöte 4'

Nasard 2 $\frac{2}{3}$ '

Terz 1 $\frac{3}{5}$ '

Rohrschalmey 8'

Pedal (C-f¹)

Subbass 16'

Gedacktbas 8'

II/I, I/P, II/P

**Organy w sali koncertowej Zespołu Szkół Muzycznych
w Siedlcach | The organ in the concert hall of the Primary
and Secondary Music School in Siedlce**

Budowniczy: | Organbuilder:
Barthelemy Fromentelli, 1996–2001 (Genewa)

Projekt dyspozycji: | Tone project: Hadrien Jourdan

Montaż w Siedlcach: | Instalation in Siedlce: Paweł Ziaja, Jacek Siedlar

Projekt szafy organowej: | Organ-case project: Marek Bulak, 2015

Temperacja mezotoniczna

(10 tercji czystych, klawisze dzielone: gis/as i dis/es)

Meantone temperament

(10 pure thirds, divided keys: G sharp/A flat and D sharp/E flat)

Podział klawiatury: | Keyboard division: c'/cis'

Traktura mechaniczna, wiatrownice klapowe

Mechanical action, slider windchest

Dyspozycja | Specification

I Manual (C-f ³)	II Manual (C-f ³)	Pedal (C-f ¹)
Flauto di legno tappato (8)	Principale 16 (Bassi e soprani)	Contrabassi (16)
Principale (4)	Ottava (8)	Ottava (8)
Ottava (2)	Quintadecima (4)	Quintadecima (4)
Nazardo ($2 \frac{2}{3}$)	Vigesimaseconda (2)	
Cornetta ($1 \frac{3}{5}$)	Decimanona ($2 \frac{2}{3}$)	
Cromorno 8	Vigesimasesta ($1 \frac{1}{3}$)	
Flauto a Canella (4)	Vigesimanona (1)	
	Trigesimaterza ($\frac{2}{3}$)	
	Trigesimasesta ($\frac{1}{2}$)	
	Cornetta a 3 file	
	Trombe 8 (Bassi e soprani)	
	Trombe di Bataglia (Bassi e soprani)	
	Voce Umana nei soprani	
Tremulant		
Tiraripieno II		
Rossignoli		
I/II (połączenie szufladowe shift coupler)		
II/P		

